

З усього вищесказаного можливо зробити такі висновки:

- білінгвізм у Канаді є дуже серйозною проблемою, яку навчальні заклади Канади вирішують шляхом підготовки як з англійської, так і з французької мови (розглядаючи кожну з них як рідну, так і іноземну);
- використовуються змістовний і комунікативний підходи до вивчення авіаційної англійської мови;
- на даний час впроваджується підготовка з використанням комп'ютера та Інтернет-технологій, а також модульне навчання.

ЛІТЕРАТУРА

1. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.copanational.org/non-members/body_files/Language%20Proficiency%20&%20you08.htm
2. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.atc.aviation.ca/index.php?option=com_content&task=view&id=61&Itemid=65
3. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.doctorsdirect.md/default.aspx?LocID=046003005005&Lang=EN&OriginalURL=http://www.blackboard.com/inpractice/he/as/catudies
4. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.communicatus.com/index.html>
5. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.cwmbcollege.com/index.html>
6. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.corpapps.navcanada.ca>
7. Ms. Elizabeth Mathews The Value of Content-based Language Training for the Aviation Industry. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.icao.int/icao/en/anb/meetings/ials2/docs/17.Matthews.pdf>
8. Тарнавська Т. В. Методика навчання майбутніх диспетчерів керуванню повітряним рухом в екстремальних ситуаціях на міжнародних повітряних трасах : дис... канд. наук : 13.00.02 - 2008. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.lib.ua-ru.net/diss/cont/342541.html>
9. Doc 9835 Manual on the Implementation of ICAO Language Proficiency Requirements. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://caa.gateway.bg/upload/docs/9835_1_ed.pdf
10. Ковтун О. В. Вимоги до професійно-мовленнєвої діяльності авіаційних операторів: діахронічний аспект. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/pfto/2010_8/files/PD810_38.pdf
11. Мальковская Т. А. Англо-русские соответствия в языковой структуре радиообмена в режиме общения пилот-авиадиспетчер : дис. ... канд. филол. наук : 10.02.20 / Т. А. Мальковская. – Пятигорск, 2004. – 163 с.
12. Карапетян Г. С. Предупреждение неблагоприятных событий в полете, обусловленных деятельностью экипажа / [Г.С. Карапетян, Н.Ф. Михайлик, С.П. Пичко, А.И. Прокофьев]. – М. : Транспорт, 1989. – 173 с.

УДК 378.147: 371.398

Копил Г.О.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ (ЗАСОБАМИ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ)

У статті йдеться про сутність професійної компетентності фахівців з міжнародної економіки як наукової та практичної проблеми. Наголошується на особливій ролі іноземних мов для формування професійної компетентності фахівців, пов'язаних з міжнародною економікою. Також виокремлюється у структурі професійної компетентності вказаних фахівців ключова компетенція – інтеркультурологічна, володіння якою робить економістів-міжнародників конкурентоспроможними на ринку праці.

Ключові слова: професійна компетентність, конкурентоспроможність, ключова компетенція, інтеркультурологічна компетенція.

Копил Г. А. Особенности формирования профессиональной компетентности будущих специалистов международной экономики (средствами иностранного языка). В статье идёт речь о сущности профессиональной компетентности специалистов международной экономики как научной и практической проблемы. Подчёркивается особенная роль иностранных языков для формирования профессиональной компетентности специалистов, связанных с международной экономикой. Также выделяется в структуре профессиональной компетентности данных специалистов ключевая компетенция – интеркультурологическая, владение которой делает экономистов-международников конкурентоспособными на рынке труда.

Ключевые слова: профессиональная компетентность, интеркультурологическая компетентность, конкурентоспособность, ключевая компетентность

Kopyl G. Peculiarities of Professional Competence of Future International Economist by Means of Foreign Language. In article there is a speech about professional competence essence of experts in international economy as scientific and practical problem. The special role of foreign languages for formation of professional competence of the experts connected with the international economy is emphasized. Also the key competence in the structure of professional competence – intercultural which possession makes economists specialized in international economy competitive on a labor market.

Key words: professional competence, intercultural competence, economy competitive, key competence.

Для сучасної системи освіти перехід до компетентнісної моделі навчання є вкрай актуальним. Україна виходить на міжнародний ринок, більше співпрацює з міжнародною економікою, наслідком чого є розвиток діалогу з закордонними діловими партнерами. Існує потреба у більш креативних фахівцях, здатних виявляти активність та ініціативність у нових умовах. Все це вимагає розробки компетентнісного підходу до навчання, що спонукає дослідників і практиків освітньої галузі детально вивчати суттєві особливості такого підходу. Так, Е. Ф. Зеєр підкреслює, що компетентнісний підхід – це пріоритетна орієнтація на цілі – вектори освіти: навченість, самовизначення, самоактуалізація, соціалізація та розвиток індивідуальності. Як інструментальні засоби досягнення цієї мети виступають принципово нові метаутворюючі конструкти компетентності – компетенції та метаякості [5]. Отже, звернення до компетентнісного підходу у навчанні обумовлене тим, що він передбачає формування, поряд з конкретними знаннями і навичками таких категорій, як здатність до самоосвіти, пізнання, удосконалення професійної компетентності та готовність до набуття нових *професійно важливих якостей* (ПВЯ).

Проблема формування професійної компетентності та окремі її аспекти знайшли висвітлення у наукових дослідженнях багатьох учених, а саме: філософсько-методологічний підхід (В. П. Андрущенко, Ю. Л. Афанасьєв, В. В. Бондаренко, Г. П. Васянович, Д. М. Джола, О. А. Дубасенюк, І. А. Зязюн, В. А. Козаков, В. Г. Кремень, М. І. Михальченко, О. І. Пометун, О. Г. Романовський, П. Ю. Саух, та ін.); вивчення окремих видів професійної компетентності (М. О. Богатирьова, І. А. Воробйова, В. В. Сафонова, В. М. Топалова – соціокультурної компетенції; О. О. Вишневська – ділової культури; Р. О. Гришкова, Н. А. Ігнатенко, В. О. Калінін – формування іншомовної соціокультурної компетенції; Г. О. Козлакова, М. М. Левшин, Т. О. Плеханова – формування інформаційної компетенції та культури у професійній підготовці майбутніх менеджерів; В. А. Лівенцова – культури професійного спілкування майбутніх економістів; В. Н. Приходько – економічної культури, Л. О. Савенкова – комунікативної компетентності; В. Г. Черевко – комунікативної компетентності майбутнього менеджера у процесі професійної підготовки); підготовки фахівців у економічному університеті (Л. В. Волкова – іншомовної комунікативної компетентності майбутніх фахівців фінансово-економічного профілю; Н. Л. Замкова – формування професійних якостей майбутніх менеджерів зовнішньоекономічної діяльності у процесі вивчення іноземних мов; Є. А. Іванченко – формування професійної мобільності майбутніх економістів; О. В. Михайлов – соціальної зрілості студентів економічного профілю; В. І. Владимірова, Л. О. Сікорська – формування комунікативних умінь майбутніх менеджерів у процесі вивчення іноземних мов; І. І. Тимченко – комунікативної культури; М. О. Хусайнова – становлення професійної позиції майбутніх менеджерів та ін.).

Існують різні наукові підходи до визначення поняття „професійна компетентність”. Приміром, на думку В. А. Болотова, В. В. Серікова, природа компетентності така, що вона, будучи продуктом навчання, не прямо впливає з нього, а є наслідком саморозвитку індивіда, його не стільки технологічного, скільки особистісного зростання, наслідком самоорганізації і узагальнення діяльнісного та особистісного досвіду. Компетентність, вказує В. А. Болотов, це спосіб існування знань, умінь, освіченості, що сприяє особистісній самореалізації, знаходженню студентами свого місця в житті, внаслідок чого освіта постає як високо мотивована і по-справжньому особистісно орієнтована [3].

Д. Равен під компетентністю розуміє спеціальну здатність людини, необхідну для виконання конкретної дії в конкретній наочній галузі, що включає вузькоспеціальні знання, навички, способи мислення і готовність нести відповідальність за свої дії [9]. На думку А.Г.Бермуса: „... компетентність є системною єдністю, інтегруючою особистісні, наочні і інструментальні особливості і компоненти” [2]. Т. Г. Браже і Н. І. Запрудський під професійною компетентністю розуміють системне явище, що включає знання, уміння, навички, професійно значущі якості особистості фахівця, які забезпечують виконання ним власних професійних обов’язків [4]. До того ж важливими для професійної компетентності є ціннісні орієнтації, мотиви діяльності, інтегровані показники культури (мова, стиль, спілкування, ставлення до себе і своєї діяльності, до суміжних галузей знань).

Так, А. К. Маркова розрізняє: *спеціальну* компетентність – володіння власне професійною діяльністю на досить високому рівні, здатність проектувати свій подальший професійний розвиток; *соціальну* компетентність – володіння спільною професійною діяльністю, співробітництвом, а також прийнятими в певній професії прийомами професійного спілкування; соціальна відповідальність за результати своєї професійної праці; *особистісну* компетентність – володіння прийомами особистісного самовираження і саморозвитку, засобами протистояння професійним деформаціям особистості; *індивідуальну* компетентність – володіння прийомами самореалізації і розвитку індивідуальності в межах професії, готовність до професійного росту, здатність до індивідуального самозбереження, неохайність до професійного старіння, уміння організувати раціонально свою працю без перевантажень часу і сил, здійснювати працю ненапружено, без втоми [7]. Дослідниця пояснює, що названі види компетентності означають по суті зрілість людини у професійній діяльності, у професійному спілкуванні, у становленні особистості як професіонала, його індивідуальності.

Е. В. Шевцова стверджує, щоб бути конкурентоспроможним на ринку праці і робочої сили, випускникам вищих закладів освіти уже не достатньо мати високий рівень професійної підготовки, вони мають володіти якимись навичками, особливими „товарними якостями” [11]. Як справедливо відзначає Р. П. Мильруд,

компетентність можна розглядати як комплекс компетенцій, що визначається як особистісний ресурс фахівця, який забезпечує можливість його ефективної взаємодії з навколишнім світом у тій або іншій конкретній галузі професійної діяльності і залежний від необхідних для цього компетенцій. Тоді мовна компетенція – це володіння базовими, абстрактними правилами мови, які можна систематизувати і розглядати у вигляді визначеної інструкції залежно від рівня мови або типу мовної діяльності [8].

Слід зазначити, що, окрім загального значення поняття „компетенція”, існує ще більш детальне визначення цього поняття в галузі мовознавства, а саме – у комунікативній лінгвістиці. Ця наука так визначає *мовну* компетенцію – знання учасниками комунікації мови (мовного коду), передусім правил, за якими породжуються правильні мовні конструкції, здійснюється їх трансформація; *комунікативну* компетенцію як сукупність знань і умінь учасників інтеракції до спілкування у різноманітних умовах (ситуаціях) з різними комунікантами; набір комунікативних стратегій разом із володінням комунікативними правилами, максимами, постулатами і конвенціями спілкування; *культурну* компетенцію (у комунікації) – розуміння і орієнтація адресата у базових елементах культури, крізь які усвідомлюється предметний, феноменальний світ носіями певної ідіоетнічної мови [1].

На рівень професійної компетентності у межах певного фаху суттєво впливають окремі компетенції чи компетентності, володіння ними може визначати конкурентоспроможність сучасного фахівця. Ось чому для дослідження професійної компетентності є важливим врахування результатів розробок науковців щодо **ключових** компетенцій. Процес розробки цих компетенцій зумовлює існування різних їх класифікацій.

Поняття „ключова компетенція” було введено в закордонній педагогічній науці на початку 1990-х рр. Міжнародною організацією праці у кваліфікаційних вимогах до фахівців у системі післядипломної освіти, підвищення кваліфікації і перепідготовки управлінських кадрів. У середині 1990-х рр. це поняття стало вживатись і тоді, коли йшлося про визначення вимог до підготовки фахівців у професійній освіті. Слід зазначити, що серед п'яти груп ключових компетенцій, які Рада Європи зазначила для професійної підготовки молоді пріоритетними, окремо виділяється група ключових компетенцій, що сприяють позитивним взаєминам людей різних національностей, культур і релігій, розумінню і повазі один до одного. Це група міжкультурних компетенцій (решта груп компетенцій – політичні і соціальні, соціально-інформаційні, комунікативні та персональні).

У зарубіжній літературі професійні компетенції інколи розглядаються як певні кваліфікації. До найважливіших і найбільш розповсюджених ключових кваліфікацій у зарубіжній педагогічній літературі [12; 13; 14; 15] визначені: позапрофесійні кваліфікації; базові кваліфікації (компетентності); надпрофесійні кваліфікації, кваліфікації майбутнього, кваліфікації “на перетині”, міжпрофесійні кваліфікації (здатності).

Кращою оцінкою рівня професійної підготовки, відповідно і рівня професійної компетентності, є фактор працевлаштування випускників. Як відомо, на цьому етапі життя вони гостро відчувають таку проблему, як власна конкурентоспроможність. Це поняття можна впевнено віднести до найважливіших факторів професійної компетентності. Водночас ми маємо право назвати конкурентоспроможність результатом професійної компетентності. В умовах розбудови ринкової економіки та визначення європейського вектору розвитку економіки нашої країни неабиякого значення набуває високий професіоналізм, професійна компетентність фахівців різних сфер і рівнів виробничого і громадського життя, оскільки на сьогоднішній день актуальною є проблема конкурентоздатності фахівців, які готуються вищими закладами освіти. Ось чому професійна компетентність є насамперед результатом професійної освіти. Високий рівень професійної компетентності підвищує конкурентоздатність майбутнього фахівця. Саме тому велика відповідальність у формуванні професійної компетентності майбутніх фахівців лежить на працівниках освітньої сфери. Педагоги, по-перше, самі мають бути професійно компетентними у своїй сфері діяльності, і, по-друге, професійна освіта завжди була і є націленою на всебічний розвиток особистості з метою підготовки її до активної й ефективної участі в суспільному виробництві з найбільшою користю для себе і для суспільства в цілому.

Останнім часом активно досліджується у різних аспектах проблема професійної компетентності економістів і менеджерів (К. Ф. Беркита, Л. В. Волкова, Н. Л. Замкова, Є. А. Іванченко, Г. О. Ковальчук, М. Г. Коляда, О. В. Михайлов, Л. В. Онучак, О. Г. Пиндик, В. М. Приходько, Л. Г. Пруссова, Г. В. Чаплицька, В. П. Черевко та ін.). Слід зауважити, що, не зважаючи на деяку варіативність у визначенні сутності поняття «професійна компетентність», всі дослідники сходяться в тому, що для професійної компетентності сучасного фахівця будь-якої галузі вже не достатньо лише класичних ЗУНів, тобто суми знань, умінь, навичок. Креативність професійної компетентності сучасного фахівця визначають додаткові уміння, або ПВЯ, сукупність яких окреслює нові компетенції, або компетентності.

Приміром, Р. Марр ділить усі уміння і якості менеджера на три блоки: *професійна* компетентність, під якою розуміються специфічні знання, уміння і навички у певній галузі; *методична* компетентність, до якої належать здатність до сприйняття та інтерпретації інформації, до системного мислення; *соціальна* компетентність, яка включає здібність до спілкування, співробітництва, вирішення конфліктів, тобто здатність до керівництва. Водночас до соціальної компетентності Р. Марр відносить також такі здібності і якості, як контактність, уміння вести переговори, досягати поставленої мети, здібність до адаптації, навчання, особиста ініціатива, готовність до відповідальності тощо [10]. Результати досліджень Р. Марра цікаві та цінні тим, що, як і інші зарубіжні учені, він оперував даними, які накопичились у результаті тривалого досвіду у галузі підготовки менеджерів. Найбільший інтерес для нас становить соціальна компетентність. Згідно з

дослідженням Марра, 70 % свого часу фахівці витрачають на спілкування. Отже, успіх підприємства або фірми значною мірою залежить від здатності керівника спілкуватися з людьми у колективі і поза ним.

Доцільно підкреслити, що до переліку ПВЯ у структурі професійної компетентності дослідники все частіше включають якості культурологічного характеру та ті, які пов'язані з міжкультурною комунікацією (В. А. Адольф, О. В. Бондаревська, О. В. Брезгіна, О. В. Гофман, З.Ф. Донець, Е. А. Климов, Л. Н. Кузнецова, С. В. Кульневич, Е. В. Мордвинова, Г. В. Онкович, В.Г. Первутинський, Н. М. Прошкіна, В. В. Серіков та інші). Такий підхід до структури пов'язаний із загальними процесами глобалізації, економічної інтеграції та бажанням співпрацюючих і можливих ділових партнерів краще зрозуміти один одного з метою більш ефективної співпраці.

Професійна діяльність фахівців – випускників факультету міжнародної економіки передбачає роботу в: підприємствах з іноземними інвестиціями, філіях промислових і торговельних зарубіжних корпорацій; вітчизняних підприємствах з масштабною зовнішньоторговельною діяльністю; великих українських банках, банках з іноземним капіталом, філіях зарубіжних банків; інвестиційних фондах і компаніях (вітчизняних та іноземних філій); світових аудиторських фірмах; органах державного регулювання. Крім того, випускники факультету працюють у групах реалізації в Україні проектів міжнародних організацій (Міжнародного валютного фонду, Світового банку, Європейського Союзу тощо.). Вказане свідчить про те, що трудова діяльність фахівців цієї галузі передбачає співробітництво з представниками міжнародної економіки всередині країни чи поза нею. Виходячи з цього, з метою оптимального формування професійної компетентності у майбутніх фахівців з міжнародної економіки важливим є принцип інтеграції економічних і гуманітарних дисциплін, що має забезпечувати системне використання професійних знань й іншомовних умінь і навичок у контексті ситуацій, що відбуваються. В організованій у такий спосіб навчальній діяльності *іншомовна* компетенція включається в контекст професійно-предметних завдань і є засобом їхнього рішення. Такий підхід сприятиме формуванню професійної компетентності майбутніх фахівців з міжнародної економіки, що дозволить підвищити конкурентоздатність вітчизняних фахівців – випускників економічних вищих навчальних закладів.

Очевидним є те, що важливим проявом сучасного економічного розвитку нашої держави є інтеграція й інтернаціоналізація освіти, торгівлі та бізнесу. Державі потрібні всебічно грамотні, ініціативні, комунікабельні фахівці, здатні сприяти розвитку зовнішньоекономічної діяльності, підготовлені до того, щоб упевнено представляти нашу країну на міжнародному ринку. Для сучасного бізнесу характерна діяльність транснаціональних корпорацій, створення інтернаціональних за складом колективів. Робота таких команд може як гальмуватися, так і отримувати значний творчий імпульс від взаємодії носіїв різноманітних ділових культур. Багато що залежить від їхньої підготовки й готовності до міжкультурного спілкування. Відповідно, робота спільних підприємств, підрозділів, філій має будуватись за єдиними стандартами. А це значить, що в усіх країнах, включаючи Україну, компаніям потрібно якомога більше співробітників, що володіють певними навичками та вміють реалізовувати одні й ті самі функції. Отже, вивчення іноземних мов у процесі підготовки фахівців має певне соціальне значення. Цінність випускника факультету міжнародної економіки на ринку праці в умовах активного розвитку міжнародних контактів багато в чому визначається якісним рівнем іншомовної підготовки молодого фахівця, що забезпечує його професійну креативність і мобільність.

Про значення володіння іноземними мовами для фахівців свідчить той факт, що майже в усіх переліках ключових компетенцій, що входять до структури професійної компетентності сучасних фахівців різних галузей, йдеться про наявність знань іноземної чи іноземних мов. Це свідчить про той факт, що вихід нашої економіки, яка розвивається в ринкових умовах і в епоху глобалізації, на міжнародний ринок стає життєвою необхідністю для провідних ланок економічної системи і, щоб вижити в таких умовах, потрібно бути максимально конкурентоспроможним. Проте, сьогодні стає очевидним, що для професійної компетентності фахівців з міжнародної економіки є недостатнім лише володіння тією чи іншою іноземною мовою. Для ефективного функціонування іноземної мови як засобу не тільки розуміння, а й порозуміння, фахівці мають оперувати мовою як соціокультурним знаряддям, зводячи непорозуміння та дистанціювання між діловими партнерами до мінімуму.

Отже, володіння іноземними мовами є важливим інструментом у міжкультурній комунікації, яка є обов'язковим компонентом професійної діяльності фахівців з міжнародної економіки. Виходячи з позицій компетентнісного підходу, можна з впевненістю стверджувати, що для структури професійної компетентності фахівців з міжнародної економіки однією з ключових компетенцій є *інтеркультурологічна компетенція (ІК)*, яка формується під час вивчення іноземної мови та застосовується у діловій міжкультурній комунікації.

Як відомо, комунікативний процес між людьми до моменту прийняття рішень по суті справи є явищем взаємодії мовних засобів – слів, зворотів, від розуміння яких залежить, власне, успіх переговорів. Стає очевидним, що одні знання іноземної мови ще не дають бажаного успіху під час міжкультурної комунікації. Фахівець, на нашу думку, може розраховувати на успіх, якщо він володіє ІК, що дозволяє йому розуміти інтеркультурологічні аспекти – вербальні й невербальні та уможлиблює застосування інтеркультурологічних знань у міжкультурному діловому спілкуванні, а саме: розуміння позиції співрозмовника, уміння уявляти себе на його місці, розмовляти з ним за його правилами зі своєю метою; передбачати конфліктні ситуації на інтеркультурологічному підґрунті та запобігати їм; критично оцінювати своє мовлення та ділову поведінку (доречність і доцільність); налагоджувати довірливий контакт зі співрозмовником, створювати атмосферу діловитості, порозуміння, професійно компетентно досягати поставленої мети.

Виходячи зі сказаного, можна стверджувати, що професійний успіх та ефективність діяльності фахівців з міжнародної економіки прямо пропорційно залежить не лише від володіння іноземними мовами, а й від

додаткових компетенцій, які можуть формуватися при вивченні іноземної мови. Специфіка професійної компетентності майбутніх фахівців з міжнародної економіки полягає саме в тому, що знання іноземних мов, які є обов'язковими, набувають якості засобу формування професійної компетентності завдяки сформованості ІК, оскільки ця компетенція передбачає не лише, навіть досконале, володіння іноземною мовою фахового спрямування, а й використання її для безперешкодного налагодження ділового партнерства та збагачення своєї професійної компетентності. Цей процес відбувається завдяки актуальності культурологічного підходу як принципу підготовки студентів до професійної діяльності та змістового аспекту елементів структури ІК [6] (мотиваційний, когнітивний і діяльнісний). *Мотиваційний* елемент включає інтерес до поглибленого вивчення іноземних мов такою мірою, що це стає необхідною умовою професійного зростання та одним з чинників формування професійної компетентності. Усвідомлення значущості ІК майбутніми фахівцями для їх професійної діяльності спричиняє прагнення до набуття вказаної компетенції, до особистісного самовизначення та самореалізації у професійному середовищі.

Для *когнітивного* елементу ІК властиве адекватне поведіння з інтеркультурологічною інформацією: здатність вірно розпізнавати, інтерпретувати інтеркультурологічні аспекти у вербальному та невербальному вираженні, творчо та швидко на них реагувати. Також важливим є для цього елементу ІК вміння фахівця не тільки збагачувати свою професійну компетентність завдяки інтеркультурологічній інформації, а й запозичувати прийнятні зразки ділової культури у практику своєї професійної діяльності.

Діяльнісний елемент ІК характеризує інтеркультурологічні вміння фахівця міжнародної економіки, згідно з якими він може: сприймати та аналізувати інформацію не лише як мовленнєве явище, а й культурне на вербальному та невербальному рівні; застосовувати одержані знання для пояснення інших аналогічних ситуацій; застосовувати набуті знання у професійній діяльності, пов'язаній з використанням іноземної мови, тобто у міжнаціональній діловій комунікації для кращого взаєморозуміння і ділового партнерства; запобігати непорозумінню та конфліктним ситуаціям, що викликані нерозумінням чи неврахуванням інтеркультурологічних аспектів у міжнаціональному діловому спілкуванні; впроваджувати отримані завдяки ІК знання передового досвіду в практику професійної діяльності на теренах економіки нашої країни.

Інтеркультурологічна компетенція – це, по суті, збагачена соціолінгвістична компетенція, інтегративне утворення таких компетенцій, як культурологічна, лінгвокраїнознавча та соціолінгвістична (лінгвокультурологічна), де мовну, змістовну чи фахову спрямованість визначає соціум чи галузь, в якій має відбуватись комунікація. Для фахівців з міжнародної економіки ІК означає одну з ключових компетенцій, необхідну для міжнародної економічної діяльності, яка окрім мовної та лінгвокультурологічної компетенцій, має включати також знання ділових і підприємницьких культур своєї країни та країни ділових партнерів у вербальному та невербальному вираженні, що уможливило толерантно, впевнено, компетентно і ефективно спілкуватися з діловими партнерами інших культур з максимальною користю. Отже, як бачимо, інтеркультурологічна компетенція стає системоутворювальним чинником професійної компетентності майбутніх фахівців з міжнародної економіки.

Отже, у структурі професійної компетентності фахівців з міжнародної економіки *інтеркультурологічна компетенція* розглядається нами як інтегративна якість особистості, що передбачає усвідомлення мотивів професійної діяльності та визначення пріоритету інтеркультурологічних знань, умінь для професійного розвитку й самоудосконалення; інтегрує в собі знання, вміння і навички фахівця у галузі міжнародної економіки, які дозволяють швидко та ефективно здійснювати професійну діяльність в умовах міжкультурного діалогу на *інформаційно-перцептивному* (здатність розпізнавати та інтерпретувати інтеркультурологічні аспекти та творчо реагувати на них) та *операційно-дієвому* (вміння застосовувати інтеркультурологічні знання у міжкультурному діловому спілкуванні) рівнях.

Вивчення зазначеної наукової проблеми дає змогу визначити сутність професійної компетентності майбутніх фахівців з міжнародної економіки. Отже, *професійна компетентність майбутніх фахівців з міжнародної економіки* – це важлива характеристика діяльності фахівця, його інтегральна якість, що є синтезом базових (професійних), надпрофесійних знань, умінь, навичок та особистісних професійно важливих якостей. До того ж іноземна мова в межах цього фаху належить не лише до числа обов'язкових знань, а й є інструментом формування професійної компетентності за умови володіння інтеркультурологічною компетенцією.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: Підручник / Ф. С.Бацевич. – К. : Видавничий центр „Академія”, 2004. – 344 с.
2. Бермус А. Г. Проблемы и перспективы реализации компетентностного подхода в образовании / А. Г. Бермус. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.eidos.ru/journal/2005/0910-12.htm>.
3. Болотов В. А. Компетентностная модель: от идеи к образовательной программе / В.А. Болотов, В. В. Сериков // Педагогика. – 2003. – № 10. – С. 8-14.
4. Браже Т. Г. Развитие чувства нового / Т. Г. Браже, Ю. Н. Кулюткин. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.pomorsu.ru/avru/proect/sbornik2004/395.htm-19k.
5. Зеер Э. Ф. Компетентностный подход к образованию / Э. Ф. Зеер. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.urora.ru/konf2005.php?mode=&exmod=zeer>

6. Копил Г. О. Формування професійної компетентності майбутніх фахівців з міжнародної економіки у процесі вивчення іноземних мов: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Г.О. Копил ; Житомир. держ. ун-т ім. І.Франка. – Житомир, 2007. – 20 с.
7. Маркова А. К. Психологические критерии и ступени профессионализма учителя / А.К. Маркова // Педагогика. – 1995. – №6. – С. 55-63.
8. Мильруд Р. П. Современные концептуальные принципы коммуникативного обучения иностранному языку / Р. П. Мильруд, И. Р. Максимова // Иностранные языки в школе. – 2000. – №4. – С. 9-16.
9. Равен Д. Компетентность в современном обществе. Выявление, развитие и реализация / Д. Равен. – М., 2002. – 396 с.
10. Управление персоналом в условиях социальной рыночной экономики / Под ред. Р. Марра. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1997. – 480 с.
11. Шевцова Е. В. Дополнительное образование в системе высшего профессионального образования / Е. В. Шевцова. [Электронный ресурс] – Режим доступа : http://www.ncstu.ru/content/_docs/pdf/conf/past/2001/xxxi/07/09.pdf
12. Ehrke M. Qualifikation und Moral: Neue Dimensionen einer persönlichkeitsorientierten Berufsausbildung / M. Ehrke. – Loccum, 1994. – 127 s.
13. Elberts D. Schlüsselqualifikationen – ein Schlüssel für die Berufsbildungsforschung? // Berufsbildung in Wissenschaft und Praxis / D. Elberts. – 1975.– №1. – S. 26-29.
14. Gonon P. Schlüsselqualifikationen kontrovers / P. Gonon. – Aarau, 1996. – S. 81-88.
15. Stangel-Meseke M. Schlüsselqualifikationen in der betrieblichen Praxis: Ein Ansatz in der Psychologie / M. Stangel-Meseke. – Wiesbaden: Deutscher Universitäts-Verlag, 1994 // GmbH// <http://socio.ch/work/pro/01.htm>.

УДК 371.31:004

Асоянц П.Г.
професор Київського національного
лінгвістичного університету
Тищенко М.А.
аспірант Київського національного
лінгвістичного університету

ДЕЯКІ АСПЕКТИ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-РАДІОТЕХНІКІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ З ВИКОРИСТАННЯМ НОВІТНІХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ

У статті розглядаються деякі аспекти навчання майбутніх інженерів-радіотехніків англійської мови для професійного спілкування з використанням новітніх освітніх технологій.

Ключові слова: освітні технології, інженери-радіотехніки, англійська мова спеціального вжитку, навчальні ресурси, інтерактивність у процесі вивчення іноземної мови.

Асоянц П. Г., Тищенко Н. А. Некоторые аспекты обучения будущих инженеров-радиотехников английскому языку для профессионального общения с использованием современных образовательных технологий. В статье рассматриваются некоторые аспекты обучения будущих инженеров-радиотехников английскому языку для профессионального общения с использованием современных образовательных технологий.

Ключевые слова: образовательные технологии, инженеры-радиотехники, английский язык для специальных целей, учебные ресурсы, интерактивность в процессе изучения иностранного языка.

Asoyants P. G., Tyshchenko M. A. Some Aspects Of Teaching English For Specific Purposes Future Radio Technical Engineers By Means Of Modern Educational Technologies. The article deals with some aspects of teaching English for specific purposes future radio technical engineers by means of modern educational technologies.

Key words: educational technologies, radio technical engineers, English for specific purposes, learning recourses, interactivity in the process of learning foreign language.

На сучасному етапі розвитку людства існування будь-якої цивілізованої країни неможливе без співпраці зі світовою спільнотою, що означає підвищення значення навчання іноземних мов майбутніх фахівців.

Розширення міжнародних зв'язків України у різних галузях економіки, науки, освіти і культури призвело до значного зростання потреб у використанні іноземних мов і в нашій країні. Приєднання України до Болонського процесу і Європейської спільноти піднімає питання навчання іноземної мови на значно вищий рівень.

Програма Ради Європи на 2010–2014 роки «Освіта для міжкультурного взаєморозуміння прав людини і демократичної культури», Закон України «Про вищу освіту», Національна доктрина розвитку освіти, методичні рекомендації Міністерства освіти і науки України «Про вивчення іноземних мов у 2010 / 2011 навчальному році» та інші законодавчі акти та нормативні документи Міністерства освіти і науки України та різних міжнародних організацій відображають сучасні вимоги до майбутніх фахівців різних галузей. Ці вимоги зумовлені процесами створення єдиного інформаційного простору, поглиблення міжнародного співробітництва, виходом українських комерційних компаній на міжнародний ринок, а також виникненням і